

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

Ne Sede Vacante Aliquid Innovetur. Titvlvs III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

re voluerunt, quæcunq; beneficia ecclesiastica, quæ sui, & sanctæ Romanæ Ecclesiæ viventium & tunc existentium cardinalium familiares continui comensales obtinebant, & in posterum obtinerent, eorum familiaritate durante, etiam si ab ipsa familiaritate per obitum cardinalium eorumdem vel alius recessissent: nec non illa, quæ etiam fructuum & proventuum cameræ apostolicæ debitorum collectores, & qui ipsorum prædecessorum temporibus sua officia exercebant, unice collectores durantebus eorum officiis obtinebant, ac in quibuscunq; locis vacaverint, cum irritantis appositione decreti, & deinde prædecessoribus ipsis sublati de medio, ac eorum beneficiorum occurrentibus vacationibus, inter utriusque juris interpretes etiam officiales Romanæ curiæ sæpenumero habitarum extiterit, an beneficia hujusmodi, propter reservationem & decretum prædicta reservata vel affecta, remanserint: ita quod nullus præter Romanum Pontificem de illis disponere poterit sine potestate reservationis & decreto obstitentibus prædictis. Ac cum propter ambiguitatem hujusmodi, varias quoque juris peritorum opiniones & discrepationes ipsas, adverteremus, perantiquæ pro reservatione & affectatione præmissis, interdum verò e contra pronuntiarum & definitum fore. Nos qui vigilis more pastoris super his maturo providendum esse consilio non indignè censuimus: & propterea in singulis causis super quibusvis beneficiis Ecclesiasticis eandem ambiguitatem quomodolibet concernentibus, usq; ad nostrum beneplacitum superferre mandavimus, cupientes quemadmodum nostro incumbit officio, dubiis hujusmodi finem imponere, subditorum obviare dispendiis, & (ne lites fiant penitus immortales) de opportuno remedio providere: Felicis recordationis Urbani V. Greg. IX. Bonifac. VIII. Romanorum Pontificum, etiam prædecessorum nostrorum, qui ad submovenda altercationum fomenta & ambiguitates hujusmodi lucidandas, declarationes similes per suas literas ediderunt, vestigiis inherendo, ac providè considerantes, effectum per reservationem manusque appositionem eorumdem prædecessorum in dictis beneficiis in esse productum, per obitum ipsorum nequaquam censi debere revocatum. Romani quoque Pontificis manus appositionem prædictam tantæ efficacitæ tantæque virtutis existere, ut etsi literæ apostolicæ super provisionibus beneficiorum, aut de providendo mandatis, in quibus decretum & reservatio hujusmodi apponuntur, ex aliqua causa suam debitum non fortiantur effectum: facultatem tamen providendi de beneficiis taliter servatis quibuscunq; aliis fuisse ademptam hujus perpetuæ & irrefragabilis constitutionis edicto de venerabilium fratrum nostrorum sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium consilio omnia & singula beneficia Ecclesiastica, secularia, & cujusvis ordinis regularia, etiam si præpositus, canonicatus, præposituræ, & præbendæ, dignitates personarum, administrationes, vel officia fuerint: etiam si ad illa consueverint, qui illis præficiuntur per electionem assumi, eisq; cura imminet animarum (ut præmittitur) reservata, & per Romanos Pontifices successores nostros canonice intantes in posterum reservanda, ac etiam quovis modo vacantia & in antea vacatura: per hujusmodi reservationem & decretum remanente & remanere semper affecta: nullumque de illis (cum præmum vacante contigerit) præter eundem Romanum Pontificem ea vice quovis modo disponere potuisse sine potestate, harum serie decernimus, & pariter declaramus. Quod tamen pendentes etiam per appellationem, quam in futurum super eisdem beneficiis (ut præmittitur) reservationis committendis causis, per dilectos filios magistros capellanos nostros, causarum palliatii apostolici auditores, atque alios quoscunq; delegatos & iudices, ubilibet inviolabiliter observari, & secundum præmissa,

nec aliter sententari & definiti volumus atque mandamus eis & eorum cuilibet, quavis alia super præmissis interpretandi facultate sublata: Decernentes ex nunc irritum & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ constitutionis, declarationis, voluntatis, mandati & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum. Datum Rom. apud sanctum Marcum, Anno incarnationis Dominicæ M. cccc. xvii. Cal. Septemb. Pontif. nos. Anno 3.

NE SEDE VACANTE ALIQUID INNOVETUR.

TITVLVS III.

CAP. VNIC.

Tapa volens providere diuino cultui & ministris eiusdem, & occurrere dispendiis, quæ ipsis quotidie imminere propter vacationes vacantium ecclesiarum primi anni, quæ competunt ex diversis titulis aliquibus ecclesiæ seu personis: statuit quid quando talis occupatio immoretur in beneficiis, quæ consueverunt in decima solutione taxari, collectores ipsorum annualium sint contenti ipsa summa, pro qua consuevit dari decima, si ipsam eligendam duxerint, totalis residuo penes eum, cui collatum est beneficium, remanente: vel dimissa eidem summa prædicta, possint dictum residuum subassumere, dum tamen alterum intra X. dies dicti eligant collectores: alius post X. dies ipsorum optio in beneficiatum transeat ipso iure. In non taxatis autem fructus decimabiles illius anni dividantur per medium, & utriq; eorum medietas tribuatur: ita quod si alter dimidia noluerit contentari, ipsa in volentem transeat ipso iure: Et si quicquam aliquis contra dictam ordinationem receperit, penas hic contentas incurrat.

Ioannes XXII. Episcopo servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

SVSCEPTI regiminis nos cura sollicitat, ut quæ in ecclesiis non absque dispendio ministrorum & cultus detrimento divini servari videamus: per appositionem congrui moderaminis in melius reformemus. Cum itaque in nonnullis ecclesiis observetur, & à longis retroactis temporibus fuerit observatum, quod fructus a primi vel secundi, aut alterius cuiusque sequentis anni beneficiorum vacantium in eisdem, defuncto vel fabricæ, aut ecclesiis vel personis habentibus annualia de consuetudine, privilegio, vel statuto applicetur in totum: ita quod illi, qui hujusmodi beneficiis canonice obtinent, & ad quos aliis de jure fructus ipsi spectare deberent, nihil inde percipiunt: unde illud inconveniens sequitur, quod commode nequeunt ad impendendum servitium debitum residere in ecclesiis, in quibus beneficiarii existunt. Nos de illo super his remedio providere volentes, per quod hi & illi in fructuum perceptione prædictorum participant, & ecclesiæ debitis servitiis non fraudentur: præsentis decreto statuimus de fratrum nostrorum consilio, quod illi, qui fructus prædictos sibi hactenus integrè vendicabant ex privilegio, de consuetudine vel statuto, nihil exinde ultra summam, pro qua unumquodque beneficiorum ipsorum consuevit in decima solutione taxari, prætextu cuiusvis privilegii, consuetudinis vel statuti quovis modo percipiant: sed ipsius summe perceptione contenti sint omnino contenti, totali residuo prædictæ,

a. Vide extravagantem Pii V. Pontificis maximi, inap. Dicitur nimis.

obtinentibus beneficia remanent: nisi forsitan illi, qui fructus eosdem soliti fuerint, (ut præfertur) cum integritate percipere, pro se malent ipsum habere residuum. & obtinentibus ipsa beneficia summam dimittere memoratam, quo casu percipiendi quod maluerint illis relinquimus optionem: sic quod intra X. dies postquam fecerint beneficia ipsa vacare, si, quibus annalia ipsa debentur ex privilegio, consuetudine vel statuto, aut ipsorum annalium collectores, quam partem habere voluerint, an scilicet decimæ taxationem, vel illa dimissa residuum (nulla subtractione præmissa) exigere teneantur. Quam electionem si intra dictos X. dies non fecerint, ut est dictum, extunc ad eum, cuius est beneficium huiusmodi, optio vel electio transeat ipso iure. Et hoc in ecclesiis, & partibus illis, in quibus beneficia maiora & alia quantum ad solutionem decimarum sunt taxata, volumus observari. In illis vero partibus, & ecclesiis, in quibus decimarum taxatio non est facta, servetur, quod fructus & obventiones beneficii tunc vacantis, quod in decima solvere consuevit, per medium dividantur: quorum medietatem habeat is, cui annalium per alterum de prædictis modis perceptio est concessa: reliquam vero medietatem percipiat ille, cui beneficium est concessum pro sustentatione sua, & aliis ecclesiæ oneribus supportandis. Quod si alter de prædictis prædicta medietate voluerit esse contentus, altero contentari nolente, pars volentis ipso iure transeat ad nolentem, & volens fructus & obventiones illius beneficii percipiet universos, eidem beneficio congrue faciendi deserviri, ac ejus supportans onera consueta. Et si quicumque aliquis prædictorum ultra præmissa perceperit, illudque his, ad quos pertinebit, intra mensem non restituerit cum effectu, eo ipso si Episcopus vel superior prælatus fuerit, à pontificalibus & ingressibus ecclesiæ noverit se suspensum: Si autem capitulum, universitas vel collegium, ecclesiastico interdico se noverit (donec prædicta cum integritate restituerit) subjacere. Si vero aliqua singularis persona ecclesiastica vel mundana id fecerit, excommunicationis incurrat: sententiam ipso facto, à qua, nisi restitutione præmissa (præterquam in mortis articulo) minime absolvetur: non obstantibus quibuscunque privilegiis vel indulgentiis, aut contrariis consuetudinibus, contrariis statutis, juramento, confirmatione sedis Apostolicæ, aut alia quacunque firmitate vallatis. Quæ omnia quoad hæc auctoritate Apostolica revocamus, cassamus, & irritamus, & nullius deinceps esse volumus firmitatis. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ constitutionis, revocationis, cassationis, & violationis infringere, vel ei, &c. Si quis, &c. Datum, Avin. Calend. Novemb. Pontif. nostri Anno 2.

transfertur, concessionem, hypothecam, locacionem, vel conductioem ultra triennium, necnon infeudationem vel contractam emphyteuticam, præterquam in casibus à iure permisis, ac de rebus & bonis in emphyteuticam à antiquo concedi solitis, & tunc ecclesiarium evidentem utilitate, ac de fructibus & bonis, qui servando servari non possunt, pro instantis temporis exigentia, hæc præterquam valitura constitutione præfati fieri prohibentur, prædecessorum nostrorum constitutionibus, prohibitionibus, & decretis aliis super hoc editis, que tenore præfatum innovamus, in suo nihilominus robore permanentis. Si quis autem contra hujus nostre prohibitionis seriem de bonis & rebus ejusdem quocumque alienaverit, sumplerit, alienatio, hypotheca, concessio, locatio, conductio & infeudatio huiusmodi nullius omnino sit roboris vel momenti. Et tam qui alienat, quam qui alienatas res & bona prædicta receperit, sententiam excommunicationis incurrat. Alienanti vero bona ecclesiarium, monasteriorum, locorumque piorum quolibet in consulto Rom. Pont. aut contra præfatis constitutionis tenorem, si pontificali vel abbatiati præfati dignitate, ingressus ecclesiæ sit penitus interdictus. Si per sex menses immediate sequentes, sub interdico huiusmodi animo (quod abbit) perseveraverit induratus, & post mensibus eisdem e regimine & administratione ecclesiæ vel monasterii, cui præfatus infamatus temporibus, sit eo ipso suspensus. Inferiores vero temporales, sit eo ipso suspensus. Inferiores rectores ecclesiæ vel administrationem quomodolibet abbatibus, prioribus, præpositis, & aliarum ecclesiarum, dignitatum, personarum, administrationibus, officii, canoniarum, præbendis, aliisque ecclesiasticis, quorum res & bona particularibus & regularibus beneficiis, quorum res & bona alienaverint duntaxat, ipso facto privati existant, & abque declaratione aliqua vacare censentur, postquam per locorum ordinarios, vel alios, ad quos collatio pertinet, personis idoneis (illis exceptis qui propterea privata fuerint) liberè de iure contenti: nisi ad dispositionem Apost. sed. sunt specialiter aut generaliter servata. Nihilominus alienatas res & bona huiusmodi ad ecclesias, monasteria & loca pia, ad que auctoritate huiusmodi pertinebant, liberè revertantur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre prohibitionis & innovationis infringere, vel ei contraire. Si quis hoc attentaverit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverat incurren. Datum Romæ apud sanctum Marcum, Anno Incarnacionis M. cccc. lxxviii. Cal. Mart. Pont. nost. Anno 4.

DE REBUS ECCLESIE NON ALIENANDIS.
TITVLVS IV.
CAP. VNIC.

Donorum ecclesiasticorum alienatio non tenet, & alienantes & recipientes sui excommunicantur, prælati, & diversi diversi poena imponuntur.

Paulus Venetus Papa II.
AMBITIOSÆ a cupiditati, illorum præcipue, qui divinis & humanis affectari, damnatione postposita, immobilia & preciosa mobilia Deo dicata, ex quibus ecclesiæ, monasteria & pia loca reguntur, illustranturque, & eorum ministri sibi alimoniam vendicant, profanis usibus applicare, aut cum maximo illorum ac divini cultus detrimento exquisitis mediis usurpare præsumunt, occurrere cupientes: Omnium rerum & bonorum ecclesiasticorum alienationem, omnique pactum, per quod ipsorum dominium

a Vide Conc. Trid. Sess. 25. de reform. c. 11.

DE EMPTIONE ET VENDITIONE.
TITVLVS V.
CAP. I.

Contractus emptionis & venditionis auctoritate non quibus ne revocandi declaratur hic non esse usurarius. Hinc non datur, quod huiusmodi bulla publicetur.

Martinus V. venerabilibus fratribus Romanæ & Lateranensis Ecclesiæ Cardinalibus, &

Regimini a universalis ecclesiæ, quocumque immeriti disponente Domino præfatis, & illis animis assiduis, ut iuxta creditis nobis dispensationis officium, subditorum quorumlibet partem quieti (quantum nobis ex alio conceditur) inveni-

a De materia hujus extravagantiæ vide gloss. & dist. 1. c. conquestus. de usur. & Barrino & Imolan in ca. ad usum empi. & vend. Arch. consil. in cons. Dicitur fieri. Felicit. in si casus. de fide insti. & Sol. l. de iust. & ju. q. 1. m. 3.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN